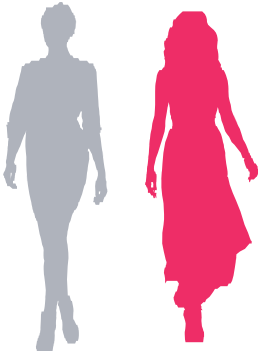

SEKSUELE STOORNISSEN BIJ VROUWEN MET MS

WAT IS DE FREQUENTIE VAN SEKSUELE STOORNISSEN BIJ MS?

Seksuele stoornissen komen vaak voor en treffen evenzeer mannen als vrouwen.

Volgens epidemiologische studies, varieert het percentage van 50 tot 90 % bij mannen en 34 tot 85 % bij vrouwen.^(1,2)

Wat de vrouwen betreft, ten minste 1 vrouw op 2 met MS zou één of meer seksuele stoornissen hebben.

WAT ZIJN DE OORZAKEN VAN SEKSUELE STOORNISSEN?

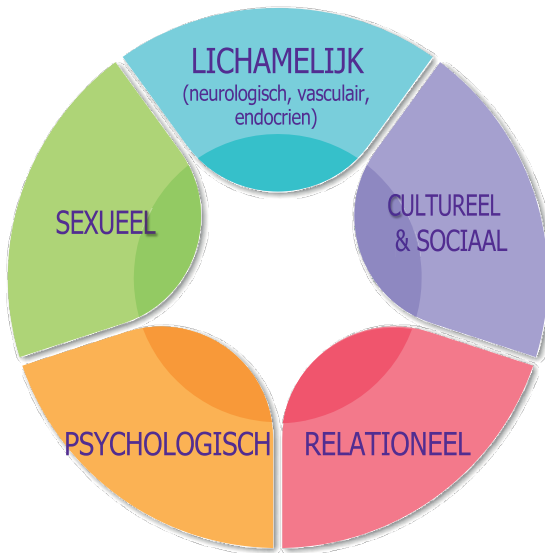

In het lichaam kunnen er verschillende systemen aangetast zijn:

- Het centraal zenuwstelsel (CZS) is het sturingscentrum dat bestaat uit de hersenen en het ruggenmerg: bij MS vertonen deze zenuwbanen demyelinisatieplaques en deze kunnen seksuele stoornissen veroorzaken.
- Het CZS staat in contact met de geslachtsorganen via het perifere zenuwstelsel, hormonen (in het lichaam uitgescheiden boodschappermoleculen: androgenen, progesteron, oestrogeen, prolactine...) en het vaatstelsel.

1. Lacroix P. Troubles sexuels et sclérose en plaques. La Lettre du Neurologue, 2017;XXI(9):2 80-283 40 à 80 % des patients souffrant de SEP sont atteints de troubles sexuels* *Laura C Schairer et al. Multiple Sclerosis Journal. 2014, Vol. 20(5) 610-616.
2. Cordeau, D., & Courtois, F. (2014). Sexual disorders in women with MS: assessment and management. Annals of physical and rehabilitation medicine, 57(5), 337-347. <https://doi.org/10.1016/j.rehab.2014.05.008>.

Er zijn veel oorzaken van seksuele stoornissen, en er spelen meerdere factoren in mee:

ONZICHTBAAR EN TABOE

Seksuele stoornissen blijven de dag van vandaag een taboe-onderwerp waardoor ze vaak ongediagnosticeerd zijn.

Personen met seksuele stoornissen hebben dikwijls moeilijkheden om er tijdens een raadpleging over te spreken, en zorgverleners durven er ook niet goed over te beginnen.

Personen met MS zijn weinig op de hoogte van het verband tussen MS en hun seksuele stoornissen. Doordat het onderwerp vaak niet ter sprake komt, zijn personen met MS vaak niet op de hoogte dat seksuele problemen door MS kunnen veroorzaakt worden.

Verder kunnen ook andere MS symptomen een negatieve invloed hebben op het seksleven zoals bv. urinaire en stoelgangsproblemen, pijn, vermoeidheid en stemmingsproblemen. Om dit op een correcte en efficiënte manier aan te pakken, dienen verschillende disciplines en specialisten samen te werken.

SEKSUELE STOORNISSEN BIJ VROUWEN MET MS

WELKE SEKSUELE PROBLEMEN HEBBEN VROUWEN MET MS ?

Seksuele problemen kunnen veroorzaakt worden door verschillende zaken zoals de duur van MS en het aantal opstoten maar ook andere symptomen veroorzaakt door MS, zoals blaasproblemen, kunnen roet in het eten strooien. Verder zijn er psychologische maar ook sociale en culturele zaken die een negatieve invloed kunnen hebben. Om een beetje meer klaarheid te scheppen worden seksuele stoornissen bij MS klassiek ingedeeld in 3 categorieën.

Om te verduidelijken, worden ze geklasseerd in 3 categorieën: primaire, secundaire en tertiaire seksuele stoornissen.

Classificatie van seksuele stoornissen bij de vrouw

1 Primaire

hebben te maken met de schade direct door de MS letsels zelf

2 Secundaire

hebben te maken met de symptomen veroorzaakt door MS, de bijwerkingen van de behandelingen.

3 Tertiaire

hebben te maken met psychosociale, emotionele, sociale en culturele stoornissen.

1 "Primaire" seksuele stoornissen

Deze hebben direct te maken met aantasting van het centraal zenuwstelsel. De plaques in de hersenen en het ruggenmerg kunnen het libido en de geslachtsfuncties veranderen.

Deze "primaire" seksuele stoornissen zijn:

- Stoornissen van de genitale gevoeligheid of pijnklachten waardoor de lubricatie kan bemoeilijkt worden.
- Gedaald libido en lubricatie. Problemen om tot een orgasme te komen door letsels in het ruggenmerg of de hersenstam.

Wetenschappelijke literatuur toont aan dat er ook veranderingen zijn in het hormonale systeem bij MS maar de link met seksuele problemen is niet altijd heel duidelijk. Letsels in de regio's in de hersenen die een rol spelen in de hormonenhuishouding, kunnen uiteraard een invloed hebben op de seksuele functie.

2 "Secundaire" seksuele stoornissen

Hebben te maken met de andere mogelijke symptomen van MS die ongerechtstreeks een invloed hebben op de seksuele functie, alsook eventuele bijwerkingen van de behandelingen.

Voorbeelden van deze "secundaire" seksuele stoornissen:

- vermoeidheid (verminderd verlangen)
- spierstijfheid en spasticiteit
- beven
- continentieproblemen
- krachtsverlies
- gevoelsstoornissen (branderigheid, ongemak...)
- Emotionele en cognitieve problemen
- bijwerkingen van sommige geneesmiddelen.

3 "Tertiaire" seksuele stoornissen

Deze hebben te maken met psychosociale impact van de aandoening op bv. het zelfbeeld en relatie binnen het koppel. Deze seksuele stoornissen zijn een gevolg van de weerslag van MS op de psychologische, emotionele, sociale en culturele aspecten. Ze dragen bij tot een verandering van het verlangen en het genot.

Deze "tertiaire" seksuele stoornissen zijn:

- verlies van zelfwaardering
- stemmingstoornissen en depressie
- prikkelbaarheid
- de weerslag van de aandoening op de relatie binnen het koppel (de partner krijg een zorgrol toebedeeld)
- sociaal isolement en communicatieproblemen
- veranderd lichaamsbeeld
- afwijzingsangst / libidostoornis uit psychologische bescherming

Seksuele stoornissen zijn vaak een bron van conflicten en frustraties. In de 5 jaar na de diagnose maakt 72% van de koppels een scheiding mee.⁽³⁾

3. Nazari et al. Sexual dysfunction in women with multiple sclerosis: prevalence and impact on quality of life. 2020, 20:15

CONCLUSIE

Het ontstaan van een chronische aandoening zoals multiple sclerose kan invloed hebben op het seksleven. Net als alle andere symptomen is het belangrijk om deze symptomen aan te kaarten bij uw arts zodat deze ook aangepakt kunnen worden. Seksualiteit is iets heel normaal en moet bespreekbaar gemaakt worden.